

Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Sammanfattning

I betänkandet behandlar näringsutskottet regeringens förslag i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt och 5 motionsyrkanden som har väckts under den allmänna motionstiden hösten 2015. Bland motionerna finns alternativa budgetförslag från Centerpartiet och Kristdemokraterna.

Utskottet föreslår att riksdagen för 2016 anvisar anslag inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt i enlighet med utskottets förslag. Detta förslag överensstämmer med förslaget i budgetpropositionen för 2016. När det gäller anslagens ändamål tydliggör utskottet att det är de ändamål för anslagen som redovisas i budgetpropositionen som ska gälla. Utskottet har heller inte något att invända när det gäller de bemyndiganden om ekonomiska åtaganden som föreslås i budgetpropositionen. Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag till anslag (totalt drygt 3,3 miljarder kronor) och bemyndiganden för 2016. Utskottet avstyrker samtidigt de motionsyrkanden som innebär andra anslagsnivåer än de som regeringen har föreslagit. Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna har inte deltagit i anslagsbeslutet. Dessa partier redovisar i stället sina ställningstaganden i särskilda yttranden. I betänkandet finns 5 särskilda yttranden.

Utskottet har därtill följt upp regeringens resultatredovisning för utgiftsområdet och redovisar i ett ställningstagande sina iakttagelser med utgångspunkt i uppföljningen.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Budgetprocessen i riksdagen	4
Utskottets överväganden.....	6
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 19	6
Anslag inom utgiftsområde 19	12
Särskilda yttranden	22
1. Anslag inom utgiftsområde 19 (M)	22
2. Anslag inom utgiftsområde 19 (SD).....	24
3. Anslag inom utgiftsområde 19 (C)	26
4. Anslag inom utgiftsområde 19 (L)	27
5. Anslag inom utgiftsområde 19 (KD)	29
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	32
Propositionen	32
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	32
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	33
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	34
<i>Tabell</i>	
Tabell 1. Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 19 Regional tillväxt	12

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Anslag inom utgiftsområde 19

a) Anslagen för 2016

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 19 enligt utskottets förslag i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 19 punkt 3 och avslår motionerna

2015/16:1934 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 2,

2015/16:3147 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 1 och 17,

2015/16:3156 av Anders Ahlgren m.fl. (C) och

2015/16:3201 av Maria Weimer m.fl. (FP).

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. under 2016 för anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 993 000 000 kronor under 2017–2023,

2. under 2016 för anslaget 1:4 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 000 kronor under 2017–2023.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 19 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 24 november 2015

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjälmered (M)*, Hans Rothenberg (M)*, Ingemar Nilsson (S), Cecilie Tenfjord-Toftby (M)*, Per-Arne Håkansson (S), Helena Lindahl (C)*, Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)*, Mattias Bäckström Johansson (SD)*, Maria Weimer (L)*, Penilla Gunther (KD)*, Mattias Jonsson (S), Anna-Caren Säterberg (S), Hanna Westerén (S), Johan Nissinen (SD)*, Håkan Svenneling (V) och Elisabet Knutsson (MP).

* Avstår från ställningstagande under punkt 1, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens proposition 2015/16:1 (budgetpropositionen) i de delar som gäller utgiftsområde 19 Regional tillväxt och fem motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2015. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens och oppositionens förslag till anslag för 2016. I bilaga 3 finns utskottets förslag till anslagsfördelning.

Under ärendets beredning har Folkpartiet liberalerna (FP) bytt namn till Liberalerna (L).

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Riksdagens beredning av budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i första steget i budgetprocessen fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

I detta ärende ska utskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen), vilket motsvarar det andra steget i budgetprocessen. I detta steg beslutas även om bemyndiganden om ekonomiska åtaganden.

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottets beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottets uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden analyserat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 19 i budgetpropositionen. Analysen har syftat till att vara ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

I betänkandet beskrivs inledningsvis resultatet av den uppföljning som har gjorts av regeringens resultatredovisning och som har lett fram till det ställningstagande utskottet gör som också framgår i detta avsnitt. Därefter behandlar utskottet regeringens förslag till anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt samt motstående förslag i motioner.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 19

Inledning

Näringsutskottets grupp för uppföljning och utvärdering (Nuguu) har genomfört en uppföljning av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för 2016 inom de tre utgiftsområden som faller inom ramen för utskottets beredningsområde, dvs. utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv. Den resultatuppföljning som har gjorts för vart och ett av de tre utgiftsområdena består av en översiktlig genomgång och analys av i första hand de mål och indikatorer som används inom respektive utgiftsområde. Därutöver har resultatredovisningens struktur och förhållandet mellan mål, indikatorer och vissa resultat undersökts. Uppföljningen omfattar under detta år inte någon närmare bedömning av regeringens resultatanalys eller av de slutsatser som regeringen drar med utgångspunkt från denna analys.

I det följande redovisas först utgiftsområdets omfattning och målet för utgiftsområdet, de indikatorer och andra bedömningsgrunder som regeringen använder i sin resultatredovisning för att bedöma måluppfyllelsen samt en kortfattad beskrivning av resultatredovisningens struktur. Därefter följer det ställningstagande som utskottet gör med utgångspunkt i de iakttagelser som har gjorts i uppföljningen.

Propositionen

Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 19 Regional tillväxt omfattar medel för hållbara regionala tillväxtinsatser i form av projektverksamhet och olika former av regionala företagsstöd samt utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf). Regionala hänsyn ska också tas inom andra utgiftsområden.

Mål för utgiftsområde 19

Riksdagens mål för den regionala tillväxtpolitiken är utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft. Målet fastställdes 2007 och en mer utförlig beskrivning av politikens mål finns att läsa i budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 19).

I propositionen anges att den regionala tillväxtpolitiken även ska bidra till regeringens tre prioriterade områden: att nå det övergripande målet om att ha lägst arbetslöshet i EU 2020, att nå de nationella miljömålen och att sluta jämställhetsgapet. Vidare redovisas regeringens mål för jämställd regional tillväxt och att riksdagen beslutat om ett generationsmål och 16 miljö kvalitetsmål för en hållbar utveckling. Regeringens mål för en jämställd regional tillväxt är

att kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att nå inflytande i det regionala tillväxtarbetet och få tillgång till tillväxtresurser.

Därtill redovisar regeringen EU:s mål och prioriteringar för sammanhållningspolitiken. Sammanhållningspolitiken är EU:s politik för regional tillväxt och sysselsättning med målet att bidra till ekonomisk, social och territoriell sammanhållning inom EU. Under programperioden 2014–2020 är Europa 2020-strategin vägledande på området. Strategin bygger på tre prioriteringar som också är tänkta att förstärka varandra:

- Smart tillväxt: utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation.
- Hållbar tillväxt: främja en resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi.
- Inkluderande tillväxt (tillväxt för alla): stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning.

Med utgångspunkt i den partnerskapsöverenskommelse den tidigare regeringen har slutit med kommissionen som preciserar sammanhållningspolitikens genomförande i Sverige under nästa strukturfondsperiod fattade regeringen i juli 2015 beslut om en nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020. Den regionala tillväxtpolitikens prioriterade områden är enligt strategin:

- innovation och företagande
- attraktiva miljöer och tillgänglighet
- kompetensförsörjning
- internationellt samarbete.

Indikatorer och andra bedömningsgrunder

I resultatredovisningen konstaterar regeringen inledningsvis att den regionala tillväxtpolitikens effekter ofta är svåra att mäta och särskilja från övergripande konjunktur- och strukturförändringar. Det finns en rad olika faktorer som påverkar den regionala utvecklingen och det gör att exempelvis internationella och nationella konjunkturförändringar påverkar regioner på olika sätt. Regeringen anför att regionerna bl.a. skiljer sig åt med avseende på tätorts-, befolknings-, utbildnings-, närings- och företagsstruktur samt infrastruktur.

För att följa upp den regionala tillväxtpolitiken använder sig regeringen bl.a. av ett antal indikatorer. Dessa delas in i två grupper: dels indikatorer för att följa upp utvecklingen i Sveriges regioner, dels vissa centrala indikatorer för insatser som finansieras inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Indikatorerna för att följa utvecklingen i Sveriges regioner är indelade i tre huvudindikatorer och ett antal delindikatorer (sammanlagt tio) som enligt budgetpropositionen relaterar till prioriteringar i den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020. Regeringen anger att indikatorerna har en stor bredd eftersom den regionala tillväxtpolitikens prioriteringar innefattar insatser inom ett stort antal politikområden. För en av prioriteringarna – Internationellt samarbete – anges att det saknas tillförlitliga

regionala indikatorer. Enligt propositionen ska indikatorerna belysa regionernas olika långsiktiga strukturella förutsättningar och dynamiska förändringar, där så är möjligt, för den senaste tioårsperioden. Utöver de indikatorer som relaterar till den nationella strategin finns även två kortsiktiga indikatorer: Regional ekonomi och Arbetsmarknad.

De indikatorer som benämns Vissa centrala indikatorer för insatser som finansieras inom utgiftsområde 19 och dess medfinansiering är indelade i fem indikatorområden som motsvarar insatser inom ramen för regionalfondsprogrammen och de regionala företagsstöden. Av propositionen framgår att möjligheterna att mäta och avgränsa effekterna av den verksamhet som finansieras inom utgiftsområdet mot målet för politikområdet är begränsade i den årliga uppföljningen. Detta eftersom utvecklingen på politikområdet också påverkas av andra offentliga insatser och omvärldsfaktorer.

Regeringens resultatredovisning

Redovisningen av indikatorerna för att följa utvecklingen i Sveriges regioner återfinns i avsnitt 2.5.1. Utifrån utfallet på samtliga indikatorer beskrivs utvecklingen för 72 funktionellt avgränsade arbetsmarknadsregioner med arbetspendling över kommungräns som utgångspunkt, s.k. FA-regioner. Avsnittet innehåller en beskrivning av utvecklingen för samtliga indikatorer och diagram över de tre huvudindikatorerna där viss utveckling över tid framgår. När det gäller redovisningen av vissa centrala indikatorer för insatser som finansieras inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt återfinns vissa av dessa indikatorer tillsammans med andra indikatorer i avsnitt 2.5.2.

Regeringen inleder resultatredovisningen med att konstatera att möjligheterna att mäta och avgränsa effekterna av den verksamhet som finansieras inom utgiftsområdet mot målet för politikområdet är begränsade. Detta eftersom det är svårt att särskilja sådana effekter från den påverkan som kan härledas till andra offentliga insatser och omvärldsfaktorer. Vidare anför regeringen att resultatredovisningen i huvudsak görs i förhållande till den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013. Från och med budgetpropositionen för 2017 avser regeringen att redovisa indikatorerna som gäller regionalfondsprogrammen perioden 2014–2020. Det framgår också att resultatredovisningen till stor del bygger på uppföljningar och utvärderingar från Tillväxtanalys och Tillväxtverket.

Utskottets ställningstagande

Allmänna iakttagelser

Utskottet vill inledningsvis framhålla att en klar och tydlig resultatredovisning bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får. Regeringens resultatredovisning är ett viktigt underlag för riksdagens budgetberedning. En utgångspunkt för riksdagens uppföljning av budgetpropositionens resultatredovisning är att det ska vara möjligt för utskottet

att följa kopplingen mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens budgetförslag. Utskottet välkomnar arbetet med att utveckla den ekonomiska styrningen, vilket bidrar till att förbättra resultatredovisningen från regeringen till riksdagen.

Utskottets grupp för uppföljning och utvärdering har genomfört en uppföljning av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för 2016 för samtliga de utgiftsområden som faller inom utskottets beredningsområde, dvs. 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv. Det är utskottets förhoppning att detta arbete kan leda till en ökad dialog med regeringen om resultatredovisningen. Utskottet vill betona att resultatredovisningen ger en god bild av regeringens arbete inom politikområdena och innehåller mycket information som är relevant för utskottets beredning av budgetpropositionen. Eftersom uppföljningen främst syftar till att skapa en dialog med regeringen om hur resultatredovisningen kan förbättras, inriktar sig utskottets iakttagelser framför allt på förbättringsåtgärder. Utskottet noterar att flera iakttagelser inte bara är gemensamma för de tre utgiftsområden som utskottet hanterar utan också är giltiga för andra utgiftsområden. Det är också viktigt att påpeka att flertalet av dessa iakttagelser inte är specifika för årets budgetproposition. Vidare noterar utskottet att resultatredovisningens struktur skiljer sig åt mellan de tre utgiftsområdena. Här kan det enligt utskottets uppfattning vara berättigat att reflektera över om detta främst avspeglar de tre utgiftsområdenas särarter eller om en mer enhetlig disposition hade varit möjlig att använda i syfte att öka läsbarheten och jämförbarheten.

Iakttagelser avseende utgiftsområde 19

Målen

Utskottet konstaterar att målet för den regionala tillväxtpolitiken är svårt att följa upp. En rad olika faktorer påverkar den regionala utvecklingen, och effekterna av den regionala tillväxtpolitiken är ofta svåra att mäta och särskilja från övergripande konjunktur- och strukturförändringar. För att möjliggöra en uppföljning av målet kan regeringen ta fram resultatindikatorer eller delmål. Utskottet noterar också att regeringen anger ytterligare mål och prioriteringar som den regionala tillväxtpolitiken ska bidra till, som fastställts av både regeringen och på EU-nivå. Enligt utskottets uppfattning är det dock svårt att utläsa i texten hur dessa mål och prioriteringar förhåller sig till riksdagens övergripande mål för utgiftsområdet. Som framgått i det föregående ska regeringen enligt budgetlagen lämna en redovisning av resultaten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat. Utskottet anser därför att det är centralt att regeringen tydliggör kopplingen mellan det övergripande målet och andra mål och prioriteringar på området.

När det gäller prioriteringarna på EU-nivå konstaterar utskottet dessutom att dessa i stor utsträckning styr svensk regional utvecklingspolitik då de fastslår vilka regionala projekt som kan beviljas medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och dess medfinansiering.

Indikatorer och andra bedömningsgrunder

Eftersom det övergripande målet för utgiftsområdet är svårt att följa upp vill utskottet inledningsvis anföra att det är positivt att regeringen har tagit fram en rad indikatorer för att konkretisera dels utvecklingen i Sveriges regioner, dels resultat och effekter av politiken på området. Indikatorer bör dock utformas och kopplas till det mål som riksdagen har beslutat om för utgiftsområdet så att det blir möjligt för riksdagen att följa upp resultaten för detta mål. Att det saknas en tydlig koppling mellan de valda indikatorerna och målet innebär dock inte att indikatorerna ger en dålig bild av utvecklingen inom området. Tvärtom förefaller indikatorerna enligt utskottets bedömning vara relevanta, och det bör därför vara möjligt att vidareutveckla redovisningen av indikatorerna så att den tydligare återkopplar till det övergripande målet.

Resultatindikatorer bör i första hand spegla uppnådda resultat, inte insatser eller omvärldsförändringar. Det är därför positivt att regeringen tagit fram resultatindikatorer som är knutna till resultaten av insatserna inom utgiftsområdet och att dessa särskiljs från de indikatorer som mäter utvecklingen i Sveriges regioner. För de regionala företagsstöden är det dock oklart om indikatorerna avser förväntade effekter i form av antal nya arbetstillfällen eller faktiskt uppnådda effekter, och det vore därför önskvärt om det kunde tydliggöras.

Vidare konstaterar utskottet att det för många av indikatorerna saknas en motivering, och redovisningen av resultatindikatorerna skulle enligt utskottets uppfattning kunna utvecklas också i detta avseende. Detta gäller t.ex. valet av indikatorer för att följa utvecklingen av tillgängligheten till kommersiell och offentlig service då regeringen har valt att redovisa tillgängligheten till drivmedelsstationer, dagligvaruhandel och skola. Utskottet anser att dessa tre indikatorer är centrala, men noterar samtidigt att Tillväxtanalys återkommande även följer utvecklingen när det gäller tillgängligheten på en rad andra viktiga områden, t.ex. apotek och apoteksombud, postservice, betaltjänster och vårdcentraler. Valet av indikatorer bör enligt utskottet styras av ambitionen att teckna en så god bild som möjligt av utvecklingen, varför regeringen eventuellt skulle kunna överväga att använda fler av Tillväxtanalys indikatorer för att beskriva utvecklingen när det gäller tillgänglighet av kommersiell och offentlig service. Utskottet vill dock samtidigt understryka att det är av stor betydelse att det finns en kontinuitet i de valda indikatorerna eftersom det så långt som möjligt är önskvärt att utvecklingen redovisas över tid.

Avslutningsvis noterar utskottet att regeringen uppger att det saknas tillförlitliga regionala indikatorer för att följa utvecklingen på området Internationellt samarbete, och det framgår inte heller om regeringen har för avsikt att ta fram sådana. Utskottet vill betona vikten av att utveckla indikatorer för alla relevanta delar av resultatredovisningen och därtill framhålla att det vore önskvärt om regeringen i de fall då det saknas indikatorer förklarar anledningen till detta och beskriver eventuellt pågående arbete för att utveckla indikatorer eller andra bedömningsgrunder.

Resultatredovisningen

I resultatredovisningen görs på ett föredömligt sätt en åtskillnad mellan å ena sidan beskrivningar i tillståndet och utvecklingen inom Sveriges olika regioner och å andra sidan uppnådda resultat av statens insatser. Genomgången av de olika indikatorerna för att följa utvecklingen i Sveriges regioner är välstrukturerad och därmed lätt att följa. Avsnittet innehåller också ett visst resonemang och problematiserande kring indikatorerna och hur resultaten kan tolkas, vilket är positivt.

Det följande avsnittet som innehåller redovisningen av vissa centrala indikatorer för insatser som finansieras inom utgiftsområde 19 och dess medfinansiering skulle på samma sätt kunna göras mer strukturerat och därmed bli tydligare. Regeringen uppger att denna del av resultatredovisningen i huvudsak görs i förhållande till den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2008. I propositionen anges vidare att resultatredovisningen fr.o.m. budgetpropositionen för 2017 i stället kommer att anpassas efter den nationella strategin som gäller för 2015–2020. Utskottet vill med anledning av detta påminna om att resultaten i budgetpropositionen ska redovisas i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om, vilket också föreskrivs i budgetlagen. Utskottet förordar därför att strukturen i stället utformas med utgångspunkt i det övergripande målet och de delmål och resultatindikatorer som regeringen har utvecklat och som kan kopplas till det övergripande målet. Resultatredovisningen skulle också kunna förtydligas genom att resultaten för den breda regionalpolitiken (insatser inom andra utgiftsområden) skiljs ut från redovisningen av resultaten och anslagen inom utgiftsområde 19. Det skulle även tydliggöra kopplingen mellan anslag och resultat inom utgiftsområdet.

Utän att gå in på enskildheter konstaterar utskottet vidare att resultatredovisningen i det senast nämnda avsnittet huvudsakligen består av en beskrivning av myndighetsåtgärder och insatser och till en mindre del av uppnådda effekter i förhållande till de mål som har beslutats av riksdagen. Enligt utskottets uppfattning skulle resultatredovisningen kunna förbättras genom att i större utsträckning lyfta fram effekterna av de statliga insatserna. Vidare är det ibland svårt att avgöra om de redovisade uppgifterna är att betrakta som insatser eller resultat i form av prestationer. Med detta sagt vill utskottet samtidigt framhålla att resultatredovisningen också innehåller goda exempel på redovisning av effekter, såsom Tillväxtverkets uppföljning av tidigare beviljade regionala företagsstöd och redovisningen under avsnittet Jämställd regional tillväxt. Utskottet vill också lyfta fram att det är positivt att regeringen redovisar utfallet för de regionala företagsstöden över tid i tabeller och ser gärna en liknande redovisning för fler av indikatorerna där utfallet i dag endast redovisas i den löpande texten med uppgifter för det senaste året.

Avslutningsvis välkomnar utskottet att regeringen har inrättat en analysgrupp bestående av ett antal statliga myndigheter som ska fungera som kvalitetssäkrare av regionala analysunderlag och bidra till erfarenhetsutbyte mellan nationella och regionala aktörer.

Anslag inom utgiftsområde 19

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar de anslag och godkänner de bemyndiganden inom utgiftsområde 19 som regeringen har föreslagit i budgetpropositionen. Samtidigt avslår riksdagen motioner med alternativa förslag till anslag inom utgiftsområde 19.

Jämför särskilda yttrandena 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (L) och 5 (KD).

Inledning

Den 25 november 2015 väntas riksdagen fatta beslut om ramarna för utgiftsområdena för 2016 samt om en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområdena för 2017–2019. Av budgetpropositionen (prop. 2015/16:1 Förslag till statens budget för 2016, finansplan m.m.) framgår att förslaget till statsbudget bygger på en överenskommelse mellan regeringspartierna och Vänsterpartiet. Näringsutskottet har i ett yttrande till finansutskottet (yttr. 2015/16:NU1y) föreslagit att det ska tillstyrka regeringens förslag till rammar för 2016 för utgiftsområde 19 Regional tillväxt. I yttrandet har Centerpartiets företrädare i utskottet i en avvikande mening förordat sitt partis förslag till ram för det aktuella utgiftsområdet. Av yttrandet framgår därutöver att även Kristdemokraterna föreslår en annan ram än regeringen för det aktuella utgiftsområdet. Övriga partier föreslår inga avvikelser när det gäller utgiftsnivåer i förhållande till regeringens förslag för utgiftsområde 19. Regeringens och de olika oppositionspartiernas förslag till ram för utgiftsområde 19 Regional tillväxt framgår i tabell 1.

Tabell 1. Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Miljoner kronor

År	Regeringens förslag	Avvikelser gentemot regeringens förslag				
		M	SD	C	FP	KD
2016 (föreslagen utgiftsram)	3256	±0	±0	+25	±0	+4
2017 (utgiftsberäkning)	3577	±0	±0	±0	±0	+4
2018 (utgiftsberäkning)	3371	±0	±0	±0	±0	+4
2019 (utgiftsberäkning)	3446	±0	±0	±0		+4

Kommentar: Vänsterpartiet står bakom regeringens förslag; Folkpartiet liberalerna har inte uppgivit någon utgiftsberäkning för 2019.

I detta ärende ska utskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Den 25 november förväntas riksdagen, som ovan nämnts, ta ställning till regeringens förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden, vilket

presenteras i budgetpropositionen. Utgångspunkten för utskottets beredning av utgiftsområde 19 är att utgiftsramen kommer att fastställas till 3 255 721 000 kronor för 2016 i enlighet med regeringens och finansutskottets förslag (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FiU1). Utskottet har här således att ta ställning till de olika anslagen inom den angivna ramen. Regeringens förslag till fördelning på de tre anslagen framgår av tabellen i bilaga 2. I bilagan redovisas också de motförslag som finns i Centerpartiets och Kristdemokraternas motioner. Övriga partier har inga avvikelser från regeringens förslag.

Enligt förslaget i propositionen kompletteras två av anslagen inom utgiftsområdet med bemyndiganden för regeringen att ingå ekonomiska åtaganden, vilka leder till utgifter de kommande åren. När det gäller regeringens förslag till bemyndiganden finns det inga motförslag.

I det följande avsnittet beskrivs kortfattat den regionala tillväxtpolitikens inriktning så som den redovisas i propositionen. För en mer utförlig beskrivning av olika insatser och åtgärder som regeringen aviserar hänvisas till budgetpropositionen. Därefter redovisas regeringens överväganden när det gäller vart och ett av de tre anslagen. I det därpå följande avsnittet redovisas motsvarande förslag i motioner.

Propositionen

Inriktning för den regionala tillväxtpolitiken

Regeringen betonar inledningsvis att den regionala tillväxtpolitiken ska bidra till regeringens tre prioriterade områden: att nå det övergripande målet om att ha lägst arbetslöshet i EU 2020, att nå de nationella miljömålen och att sluta det s.k. jämställdhetsgapet.

En modern och aktiv regional tillväxtpolitik för hela landet bör enligt regeringen inriktas på att regionerna ska ges möjlighet att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar. Det gäller för såväl städer och stadsregioner, tätorter och tätortsregioner av olika storlek som olika typer av landsbygd. Regeringen betonar särskilt att en regions attraktivitet är en central förutsättning för hållbar tillväxt och utveckling. Attraktivitet är därmed en viktig utgångspunkt i det lokala och regionala tillväxtarbetet. Vidare framhåller regeringen förbättrat stöd till näringslivsutveckling och tillgång till finansiering, en fungerande arbetskraftsförsörjning, tillgång till offentlig och kommersiell service, investeringar i informationsteknik och infrastruktur samt utbildning som väsentliga inslag i en modern regional tillväxtpolitik. Dessa faktorer skapar enligt regeringen i sin tur förutsättningar för att kvinnor och män ska kunna leva och verka i hela landet.

Vidare betonar regeringen att hela Sveriges attraktionskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara på ett sådant sätt att det bidrar till hållbar regional tillväxt och utveckling. Detta innebär bl.a. att miljö, jämställdhet och integration på ett tydligt sätt integreras i det regionala tillväxtarbetet. Regeringen framhåller här särskilt sitt mål för en jämställd

regional tillväxt, dvs. att kvinnor och män (oavsett ålder, bakgrund och boendeort) ska ha samma förutsättningar att nå inflytande i det regionala tillväxtarbetet och få tillgång till tillväxtresurser. Arbetet med att nå de nationella miljökvalitetsmålen lyfts också fram som en viktig del för att skapa en långsiktigt hållbar regional tillväxt och utveckling. Regeringen framhåller att det här finns möjligheter att skapa hållbar tillväxt i och med den samhällsomställning som krävs för att nå målen.

Regeringen konstaterar samtidigt att de lokala och regionala förutsättningarna för hållbar tillväxt och utveckling skiljer sig åt över landet. Befolkningsstruktur, utbildningsnivå, näringslivets sammansättning, tillgång till naturresurser, det civila samhällets struktur, närhet till marknader och större befolkningkoncentrationer samt andra territoriella förhållanden är faktorer som varierar. Regeringen framhåller att den regionala tillväxtpolitiken ska ta utgångspunkt i dessa skillnader och förutsättningar, och politiken ska genomföras i såväl gles- och landsbygder som i små och medelstora städer och storstadsområden.

Den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020 som regeringen beslutade i juli 2015 ska bidra till att uppnå målet för den regionala tillväxtpolitiken. Regeringen uppger att strategin ska vara vägledande och styrande för inriktningen och genomförandet av det regionala tillväxtarbetet samt användningen av de medel som satsas för att uppnå målet för den regionala tillväxtpolitiken. Regeringens fyra prioriteringar inom ramen för den nationella strategin är innovation och företagande, attraktiva miljöer och tillgänglighet, kompetensförsörjning och internationellt samarbete.

Slutligen framhåller regeringen att den regionala tillväxtpolitiken ska bidra till en långsiktigt hållbar utveckling som kan möta samhällsutmaningarna: demografisk utveckling, globalisering, klimat, miljö, energi och behovet av social sammanhållning.

För att uppnå målet för den regionala tillväxtpolitiken, dvs. utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft, betonar regeringen att regional hänsyn och en tvärsektoriell styrning av resurser inom i princip samtliga utgifts- och politikområden är avgörande. Detta är en följd av att den regionala tillväxtpolitiken omfattar betydligt fler åtgärder än de som finansieras inom det aktuella utgiftsområdet. Det innebär att åtgärder inom flertalet utgiftsområden och politikområden på nationell nivå behöver ta hänsyn till lokala och regionala förutsättningar och prioriteringar. Regeringen ser att det finns ett behov av ytterligare samordning såväl mellan regional och nationell nivå som mellan olika sektorsområden och menar att samverkan mellan olika nivåer är ett led i att effektivisera den statliga verksamheten och genomförandet av den regionala tillväxtpolitiken. Regeringen framhåller vidare att det är viktigt att dialogen och samverkan mellan nationell och regional nivå utvecklas inom både nya och befintliga forum. Genomförandet av den regionala tillväxtpolitiken behöver också enligt regeringens uppfattning bli mer effektiv och resultatinkriktad. Det innebär att verktygen för politikens genomförande behöver utvecklas samtidigt som EU:s sammanhållningspolitik

integreras på ett tydligt sätt i det regionala tillväxtarbetet. Regeringen gav mot den bakgrunden i juli 2015 Statskontoret i uppdrag att utreda förslag till en ökad resultatorientering i uppföljningen av anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder.

Inriktningen för sammanhållningspolitiken

I budgetpropositionen redogörs även för inriktningen på sammanhållningspolitiken i Sverige under perioden 2014–2020. Regionalfondsprogrammets inriktning ska vara tydligt kopplad till Europa 2020-strategin och bidra till smart och hållbar tillväxt för alla. För att bidra till hållbar regional tillväxt och utveckling samt fler jobb och för att möta samhällsutmaningarna fokuseras arbetet till följande fyra prioriteringar för det regionala tillväxtarbetet fram till 2020: innovation och företagande, attraktiva miljöer och tillgänglighet, kompetensförsörjning och internationellt samarbete. De tre hållbarhetsindikatorerna, dvs. jämställdhet, integration och miljö, ska beaktas inom alla prioriteringarna.

För en närmare beskrivning av prioriteringarna och de verktyg och processer som behövs i arbetet för en hållbar regional tillväxt och attraktionskraft fram till 2020 hänvisar regeringen till den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020 (dnr N2015/5297/RT).

Anslag m.m. för 2016

Anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder får användas till utgifter för statsbidrag till projektverksamhet (inklusive riskkapitalfonder, lånefonder och garantifonder), regionala företagsstöd, ersättning för vissa kreditförluster i stödområde B och stöd till kommersiell service. Anslaget får vidare användas för viss administration, uppföljning och utvärdering och viss central utvecklingsverksamhet.

För att medfinansiera riskkapitalsatsningen fond-i-fond inom det nationella regionalfondsprogrammet 2014–2020 föreslår regeringen att anslaget ökas med totalt 195 000 000 kronor under perioden 2016–2022. Vidare föreslår regeringen att anslaget ökas med 35 000 000 kronor 2016 för att finansiera ett kompletterande långsiktigt stöd till kommersiell service i särskilt utsatta glesbygder. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp årligen. Genom riksdagsbeslut i samband med höstbudgeten 2014 tillfördes anslaget 1:4 Tillväxtverket under utgiftsområde 24 Näringsliv 19 000 000 kronor årligen under perioden 2014–2020 för att finansiera myndighetens uppgifter som förvaltare av åtta regionala strukturfondsprogram och ett nationellt regionalfondsprogram. Anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder minskar med motsvarande belopp under samma period. I samband med behandlingen av höstbudgeten 2015 fattade riksdagen vidare beslut om att tillföra anslaget 5:1 Länsstyrelserna m.m. inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse 4 200 000 kronor 2015 för att finansiera ökade utgifter med anledning av EU:s

territoriella program. Anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder beräknas minska med motsvarande belopp t.o.m. 2020 för samma ändamål.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 517 637 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 537 637 000 kronor, 1 547 637 000 kronor respektive 1 554 637 000 kronor.

Den övervägande delen av de stöd som beslutas inom ramen för anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder är antingen fleråriga samverkansprojekt med många olika offentliga och privata aktörer eller fleråriga företagsinvesteringar. För att verksamheten ska fungera tillfredsställande behövs bemyndiganden bl.a. för att kunna hantera senarelagd verksamhet. Regeringen anser att det är viktigt att det finns en marginal mellan bemyndigandet och beräknade utestående åtaganden vid årets slut och föreslår att regeringen bör bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 993 000 000 kronor 2017–2023.

Anslaget 1:2 Transportbidrag får användas till utgifter för statsbidrag till regionalt transportbidrag för att kompensera företag i de fyra nordligaste länen för kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd för varor och stimulera till höjd förrädlingsgrad i området näringsliv. Regeringen konstaterar att det finns ett mindre anslagsbehov 2016 än tidigare beräknat utifrån den gällande förordningen och föreslår att anslaget minskas med 25 000 000 kronor 2016 för att finansiera andra satsningar som regeringen prioriterar.

Regeringen föreslår att 375 864 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 Transportbidrag för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 400 864 000 kronor årligen.

Anslaget 1:4 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020 används för utbetalningar av medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) för programperioden 2014–2020. Från statens budget görs utbetalningar inom anslaget till åtta regionala strukturfondsprogram och ett nationellt strukturfondsprogram inom målet för tillväxt och sysselsättning. Tillväxtverket är förvaltande och attesterande myndighet för dessa program. Regeringen beräknar att medlen från regionala utvecklingsfonden kommer att uppgå till totalt ca 7 929 miljoner kronor inklusive medel för lokalt ledd utveckling. Ramen för de program som redovisas och förvaltas i Sverige men som hanteras utanför statens budget är ca 2 612 miljoner kronor (beloppet avser samtliga deltagande länders EU-medel). Ramen för programmen som redovisas och förvaltas utanför Sverige är ca 9 656 miljoner kronor, exklusive det europeiska grannskapsprogrammet Kolarctic. Ramen för Kolarctic uppgår till 207 miljoner kronor. Även här avser beloppen samtliga deltagande länders EU-medel. Den valutakurs som används vid beräkningen av de finansiella ramarna för programperioden 2014–2020 för de program som hanteras inom statens budget styrs av förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från

EU:s struktur- och investeringsfonder. Regeringen framhåller att denna fort-löpande måste analyseras för att vid behov revideras för att skillnaden mot den verkliga kursen inte ska bli för stor.

Regeringen föreslår att 1 362 220 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020 för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 638 280 000 kronor, 1 422 224 000 kronor respektive 1 490 500 000 kronor. Vidare föreslås att regeringen bemyndigas att under 2016 för samma anslag ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 000 kronor 2017–2023.

Motionerna

I kommittémotion 2015/16:3156 av Anders Ahlgren m.fl. (C) föreslås utan närmare motivering en ökning av anslaget 1:2 Transportbidrag om 25 000 000 kronor under 2016.

I kommittémotion 2015/16:3201 av Maria Weimer m.fl. (FP) redogör motionärerna för sin syn på inriktningen för den regionala tillväxtpolitiken. En liberal landsbygdspolitik strävar bl.a. efter att skapa förutsättningar för att den som vill bo och arbeta på landsbygden eller i en mindre tätort ska kunna göra det. Vidare tar den vara på de unika förutsättningar för individens utvecklingskraft som finns i olika delar av landet. Motionärerna framhåller flexibla lösningar och samarbeten mellan olika aktörer för att möjliggöra service på landsbygden, samtidigt som de konstaterar att det finns behov av visst statligt stöd. Ett företagsvänligt klimat, fungerande kommunikationer och bredbandsuppkoppling är faktorer som anses vara viktiga för att skapa jobb och hållbar tillväxt i hela landet. Motionärerna föreslår att riksdagen ska anvisa anslagen för 2016 inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt enligt förslaget i tabell 1 i motionen. Av tabell 1 framgår att Folkpartiet liberalerna inte har föreslagit några avvikelser från regeringens förslag i det aktuella utgiftsområdet, och motionärernas förslag överensstämmer därmed med förslaget i propositionen.

I kommittémotion 2015/16:1934 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) anförs bl.a. att tillgången till kommersiell och offentlig service är en förutsättning för en levande landsbygd. Vidare konstateras att förutsättningarna för att kommersiella aktörer ska kunna bidra till och skapa en god tillgång till kommersiell service är begränsade i vissa glesbygder. Motionärerna framhåller att det är mot den bakgrunden som Kristdemokraterna föreslår att stödet till kommersiell service på landsbygden ökar med 40 000 000 kronor per år 2016–2019, i jämförelse med innevarande budgetår och 4 000 000 kronor mer per år än regeringens förslag (yrkande 2).

I kommittémotion 2015/16:3147 av Penilla Gunther m.fl. (KD) redogörs inledningsvis för Kristdemokraternas syn på regional tillväxt. Konkurskraftiga företag, goda kommunikationer, attraktiva livs- och boendemöjligheter och tillgång till offentlig och kommersiell service ses som avgörande för regioners och kommuners utvecklingsmöjligheter. Motionärerna framhåller

också särskilt vikten av lokal samverkan och behovet av att de generella insatserna på nationell nivå för jobb, utbildning, infrastruktur och förbättrat företagsklimat kombineras med regionala tillväxtinsatser för att bygga upp livskraftiga regioner. I motionen föreslås en ökning av anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder med 4 000 000 kronor för 2016. För 2017, 2018 och 2019 föreslås samma ökning årligen i jämförelse med regeringens beräkning (yrkande 1 och 17). Liksom i motion 2015/16:1934 (KD) framhåller motionärerna vikten av tillgången till en grundläggande nivå av offentlig och kommersiell service i hela landet. Detta inte minst med tanke på att hela Sverige ska kunna bidra på ett positivt sätt i flyktingmottagandet. Med rätt resurser kan glesbygden och landsbygden spela en nyckelroll i mottagandet av flyktingar från krig och katastrofer menar motionärerna.

Vissa kompletterande uppgifter

Utredning om kommersiell service i glesbygden

Genom ett regeringsbeslut i januari 2014 tillsattes en utredning (dir. 2014:4, särskild utredare: f.d. statssekreterare och stabschef i Näringsdepartementet Catharina Håkansson-Boman) som fick i uppdrag att se över hur man ytterligare kan stödja tillgången till kommersiell service i särskilt utsatta och sårbara glesbygder. Utredaren skulle även ta ställning till vilka former av service som kan omfattas samt klargöra hur ett stöd skulle kunna bidra till ökad tillgänglighet till och samordning av olika typer av service.

I mars 2015 överlämnade utredningen sitt slutbetänkande Service i glesbygd (SOU 2015:35) till Näringsdepartementet. I betänkandet konstaterar utredaren bl.a. att många butiker med låg lönsamhet har svårt att på lång sikt överleva på marknaden. För att skapa förutsättningar för att människor och företag i de aktuella områdena ska få tillgång till en grundläggande nivå av kommersiell service även i framtiden bör det därför enligt utredaren införas ett långsiktigt stöd till försäljningsställen för dagligvaror i särskilt utsatta och sårbara glesbygdsområden. Utredaren föreslår att det i en ny förordning införs två olika typer av stöd till försäljningsställen för dagligvaror. En förutsättning för att få stödet bör enligt utredaren vara att försäljningsställena ligger i särskilt sårbara och utsatta glesbygdsområden, enligt en definition som beskrivs närmare i utredningens slutbetänkande.

Den ena typen av stöd, stöd till dagligvaruservice av allmänekonomiskt intresse, ska kunna lämnas till försäljningsställen för dagligvaror som har ett mångsidigt utbud av sådana varor. För att komma i fråga för ett sådant stöd bör det även vara villkorat att försäljningsställena ligger inom intervallet 2–11 miljoner kronor i nettoomsättning och att verksamheten är öppen så att kunder kan få tillgång till dagligvaror året runt, under i genomsnitt 40 timmar per vecka. Den andra typen av stöd, stöd till servicestrategiska försäljningsställen för dagligvaror, ska enligt utredarens förslag kunna lämnas till de allra minsta försäljningsställena för dagligvaror, dvs. till försäljningsställen med mycket låg nettoomsättning som understiger 2 miljoner kronor per år. Även detta stöd

bör vara villkorat, bl.a. genom att försäljningsställena är betydelsefulla även för tillgängligheten till annan grundläggande kommersiell service än försäljningen av dagligvaror och att de har sina lokaler öppna så att kunder kan få tillgång till dagligvaror och annan grundläggande kommersiell service på året-runtbasis under i genomsnitt 20 timmar per vecka. Båda stöden har utformats så att de är förenliga med relevanta EU-förordningar¹. Enligt utredaren beräknas kostnaden för de båda stöden vara ca 35 000 000 kronor årligen.

Utskottets ställningstagande

Riksdagens mål för den regionala tillväxtpolitiken är utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft. För att nå målet behövs det enligt utskottets uppfattning en regionalpolitik som antar utmaningen att formulera övergripande tillväxt- och utvecklingsstrategier för hela landet. Politiken för regional tillväxt måste präglas av en hög ambitionsnivå och vara ett kraftfullt verktyg för en rättvis, inkluderande och långsiktigt hållbar utveckling i Sveriges alla regioner, såväl på gles- och landsbygder som i storstäder. På så vis kan politiken möta de stora samhällsutmaningarna som är kopplade till demografi, globalisering, klimat, miljö, energi och social sammanhållning.

I budgetpropositionen, som är resultatet av en överenskommelse mellan regeringen och Vänsterpartiet, presenteras inriktningen för den regionala tillväxtpolitiken. Utskottet vill inledningsvis uttala sitt stöd för denna inriktning och konstaterar att regeringen är beredd att anta de nämnda samhällsutmaningarna genom en modern, aktiv och hållbar regional tillväxtpolitik. Utskottet står också bakom inriktningen på sammanhållningspolitiken i Sverige under perioden 2014–2020 som presenteras i budgetpropositionen.

Utskottet delar uppfattningen om vad som bör utgöra väsentliga inslag i den regionala tillväxtpolitiken som redovisas i budgetpropositionen, dvs. ett förbättrat stöd till näringslivsutveckling och tillgång till finansiering, en fungerande arbetskraftsförsörjning, tillgång till offentlig och kommersiell service, investeringar i informationsteknik och infrastruktur samt utbildning. Vidare delar utskottet regeringens syn att en regions attraktivitet är en central förutsättning för hållbar tillväxt och utveckling och att politiken ska göra det möjligt för regionerna att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar.

Den regionala utvecklingspolitiken bör enligt utskottets uppfattning ta ett särskilt ansvar för gles- och landsbygden. En levande gles- och landsbygd är en förutsättning för att Sverige ska stå sig väl på den globala arenan. Utskottet har i andra sammanhang (bet. 2014/15:NU7) uttryckt en förståelse för den oro

¹ Kommissionens förordning (EU) nr 360/2012 av den 25 april 2012 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse.

som finns över en försämrad service i glesbygder och konstaterat att förutsättningarna i vissa glesbygder för att kommersiella aktörer ska kunna bidra till att skapa en god tillgång till kommersiell service är begränsade. Utskottet välkomnar därför särskilt regeringens förslag om att öka anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder med 35 000 000 kronor årligen 2016–2019 för att inrätta ett kompletterande långsiktigt stöd till kommersiell service i utsatta glesbygder. Många lanthandlare i gles- och landsbygdsområden är särskilt viktiga eftersom de ofta även tillhandahåller en rad andra tjänster, och tack vare detta stöd kommer många strategiskt viktiga lanthandlare i särskilt utsatta glesbygder som annars riskerat behöva stänga ned sin verksamhet kunna fortsätta bidra till att upprätthålla denna viktiga service.

Utskottet har genom ett yttrande till finansutskottet tillstyrkt regeringens förslag till ram för utgiftsområde 19 (yttr. 2015/16:NU1y). Centerpartiet och Kristdemokraterna har förordat en ram som är större än regeringens. Övriga partier föreslår samma ram som regeringen för det aktuella utgiftsområdet. Som har redovisats tidigare fattar riksdagen den 25 november beslut om ramar för statsbudgetens utgiftsramar och en beräkning av statens inkomster. Riksdagen väntas därmed ställa sig bakom regeringens förslag till ramar (bet. 2015/16:FiU1). Utgångspunkten för den fortsatta beredningen av det här ärendet är således att ramen för utgiftsområde 19 Regional tillväxt har fastställts till 3 255 721 000 kronor för 2016. Som framgår av redogörelsen för budgetprocessen i riksdagen i inledningen av detta betänkande bygger utskottets fortsatta behandling av anslagsfördelningen för 2016 på förutsättningen att den ram som riksdagen förväntas fastställa inte får överskridas och att ställningstagandet till anslagen ska göras genom *ett* beslut. Utskottet har i det följande att ta ställning till de olika förslagen till anslagen inom utgiftsområdet i propositionen och i motionerna.

När det gäller utgiftsområde 19 har Kristdemokraterna i två motioner, 2015/16:1934 (KD) och 2015/16:3147 (KD), föreslagit att anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder ska höjas med 4 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för att ytterligare förstärka satsningen på kommersiell service. Utskottet vill i detta sammanhang med anledning av Kristdemokraternas förslag framhålla att det givetvis finns många områden inom utgiftsområde 19 där ytterligare medel skulle komma väl till användning. Samtidigt innebär en ekonomisk politik som tar ansvar för de offentliga finanserna att det måste göras avvägningar mellan olika områden. Som framgår i det föregående föreslår regeringen en ökning av anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder för 2016 för att finansiera ett kompletterande långsiktigt stöd till kommersiell service i särskilt utsatta glesbygder och för att medfinansiera riskkapitalsatsningen fond-i-fond inom det nationella regionalfondsprogrammet. När det gäller kommersiell service görs det också betydande satsningar inom ramen för landsbygdsprogrammet. Utskottet som välkomnar dessa satsningar konstaterar att nivån när det gäller det kompletterande långsiktiga stödet till kommersiell service i särskilt utsatta glesbygder är i nivå med utredningens förslag. Utskottet gör därmed ingen annan bedömning än regeringen när det gäller

fördelningen av medel. Utskottet vill också med anledning av det som anförs i de nyss nämnda motionerna om flyktningmottagandet framhålla de ökade anslagen som finns inom andra utgiftsområden i budgetpropositionen för 2016 och i den extra tilläggsbudgeten för 2015 för att hantera den rådande flyktingsituationen.

Vidare har Centerpartiet föreslagit en ökning av anslaget 1:2 Transportbidrag med 25 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (mot. 2015/16:3156 (C)). Utskottet konstaterar att det av budgetpropositionen framgår att det enligt regeringen finns ett mindre anslagsbehov för 2016 än tidigare beräknat och att minskningen om 25 miljoner kronor för 2016 görs för att finansiera andra prioriterade satsningar. Utskottet har i likhet med föregående år inte något att invända mot förslaget i budgetpropositionen om en anpassning av anslagsnivån.

Utskottet vill avslutningsvis erinra om att den regionala tillväxtpolitiken omfattar fler åtgärder än de som finansieras inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Regional hänsyn och en tvärsektoriell styrning av resurser är avgörande inom i princip samtliga utgifts- och politikområden. Det gäller inte minst infrastruktur och kommunikationer, jobb och utbildning samt näringspolitiken. Sammantaget välkomnar utskottet de många kraftansträngningar som aviseras i årets budgetproposition med betydelse för en regional tillväxt.

Med det sagda föreslår utskottet att riksdagen för 2016 anvisar anslag inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt i enlighet med förslaget i budgetpropositionen. När det gäller anslagens ändamål vill utskottet också tydliggöra att det är de ändamål för anslagen som redovisas i budgetpropositionen som ska gälla. Utskottet har heller inte något att invända när det gäller de bemyndiganden om ekonomiska åtaganden som föreslås i budgetpropositionen. Utskottets förslag till anslagsfördelning framgår av bilaga 3.

Utskottet tillstyrker därmed förslagen i budgetpropositionen vad gäller dels anslag för 2016, dels bemyndiganden om ekonomiska åtaganden. Utskottet noterar att regeringens förslag till anslagsfördelning för utgiftsområde 19 Regional tillväxt för 2016 överensstämmer med motsvarande förslag i motion 2015/16:3201 (FP), varför motionen kan avstyrkas. Även övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 19 (M)

Lars Hjalmered (M), Hans Rothenberg (M), Cecilie Tenfjord-Toftby (M) och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) anför:

Den 25 november 2015 förväntas riksdagen fatta beslut om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FiU1). I motionen Sverige kan mer – Politik som bryter det nya utanförskapet (mot. 2015/16:3043) presenteras Moderaternas budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Sverige beskrivs ofta som ett av världens bästa länder att leva och växa upp i. Men Sverige står inför flera stora utmaningar framöver. Trots att fler vill arbeta är trösklarna in i arbete fortfarande höga för dem med låga inkomster. Vi ser ett nytt utanförskap växa fram som genom långvarig strukturell arbetslöshet drabbar unga människor och utrikes födda särskilt hårt. Dessutom ställer en allt tuffare internationell konkurrens höga krav på våra företag och deras jobbskapande. Det här är avgörande framtidsfrågor för Sverige.

Budgetpropositionen visar på en regering som står handfallen inför de viktiga utmaningar Sverige står inför och som inte förmår ta vara på de goda förutsättningar Sverige har. Regeringens politik med stora skattechöjningar på jobb och företagande riskerar att leda till att Sveriges jobbtillväxt bromsas, och försämrar också möjligheterna till en god integration genom att höja trösklarna in till arbetsmarknaden. Det här är fel väg för Sverige.

Vi moderater står för en annan väg. Vårt mål är att öka välbståndet och tryggheten för alla medborgare i Sverige. De reformförslag vi presenterar är därför fokuserade på hur jobben ska bli fler. Vi vill minska utanförskapet och stärka incitamenten till att arbeta genom att stå upp för rimliga skattenivåer, stärka investeringar i utbildning och infrastruktur och värna företagsklimatet. Fler i arbete är avgörande för att få mer kunskap i skolan, högre kvalitet i välfärden och ett starkare Sverige.

Riksdagen förväntas ställa sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter och beslutas i två steg. Moderaternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, väntas ställa sig bakom regeringens förslag på ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 19.

När det gäller utgiftsområde 19 har vi inte något annat förslag till anslagsfördelning än regeringen. Vår principiella uppfattning om den regionala tillväxtpolitikens inriktning skiljer sig dock åt från regeringens på flera punkter.

Vi vill därför i detta särskilda yttrande redogöra för vår syn på inriktningen av den regionala tillväxtpolitiken.

Vi, och Moderaterna, vill föra en politik för att hela Sverige ska leva. En förutsättning för detta är att människor kan bo och verka såväl i städer som på landsbygden. Vi vill ge människor och företag över hela landet möjligheter att växa och utvecklas. På så sätt tar vi vara på hela Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter.

Sveriges befolkning ökar, och många delar av landet upplever en positiv befolkningstillväxt och en ökad attraktionskraft. Samtidigt finns det betydande utmaningar, med skillnader mellan å ena sidan städer med stark privat tjänstesektor, och å andra sidan små orter som är beroende av en enskild eller ett fåtal industriella arbetsgivare. Stagnation och avbefolkning på dessa orter kan i vissa fall leda till neddragningar i verksamhet som vård, skola och omsorg, och också till att människor känner en bristande framtidstro. Med en förstärkt politik med fokus på att skapa jobb har dessa orter emellertid goda förutsättningar att utvecklas väl. Moderaterna arbetar ständigt för att förbättra företagsklimatet, inte minst genom att hela tiden påtala vikten av utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft. En modern och aktiv regional tillväxtpolitik för hela landet bör inriktas på att ge regionerna möjligheter att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar, såväl i städer som på landsbygder. Näringslivsutveckling, arbetskraftsförsörjning, utbildning, tillgång till offentlig och kommersiell service samt investeringar i informationsteknik och infrastruktur är väsentliga inslag i en modern regional tillväxtpolitik. Detta skapar i sin tur förutsättningar för att kvinnor och män ska kunna leva och verka i hela landet.

Vi ser med oro på regeringens förslag om höjda skatter på jobb och företagande, förslag som står i skarp kontrast mot vår politik. Regeringen vidtar nu en rad åtgärder som med stor träffsäkerhet slår mot den regionala tillväxten i landet. Det kommer att drabba jobb och företagande på bred front. Vi vill särskilt problematisera regeringens förslag om en höjd bensin- och dieselskatt, som i ett land som Sverige, med långa avstånd, kommer att göra det avsevärt mycket dyrare med resor till och från jobbet och för transporter i näringslivet.

För att uppnå målet med den regionala tillväxtpolitiken krävs insatser på många politikområden. Av vår motion för regional tillväxt (mot. 2015/16:2454 (M)) framgår att vi vill fortsätta stödja insatser på olika områden för att dessa mål ska kunna nås. För att skapa regional tillväxt vill vi bl.a. satsa vidare på de gröna näringarna som tillväxtmotor och fortsätta arbetet inom ramen för landsbygdsprogrammet samtidigt som det satsas på lokal service. Det skapar viktiga förutsättningar för att människor ska kunna leva och verka på landsbygden. Här spelar också infrastruktursatsningar en avgörande roll; såväl tillgången till goda vägar, järnvägar och flygtransporter som fortsatt utbyggnad av bredband och förbättrade möjligheter till mobil kommunikation är väsentliga för kommunikationsmöjligheterna. Vi vill med anledning av att Bromma flygplats framtid är osäker och regeringen nyligen tillsatt en utredning om flygskatt i detta sammanhang särskilt understryka flygets betydelse för att

skapa regional tillväxt. Flyget har en särskild position när det gäller att knyta samman regioner och därmed hålla ihop Sverige men även hålla ihop alla delar av landet med resten av världen och måste därför värnas. De generella insatserna på nationell nivå, för jobb, utbildning och för ett förbättrat företagsklimat behöver kombineras med regionala tillväxtinsatser.

Våra förslag för att nå målet med den regionala tillväxtpolitiken som presenteras i den nyss nämnda motionen kommer att behandlas av riksdagen senare under innevarande riksmöte. Då får vi, och våra partikamrater i andra utskott, möjlighet att återkomma till dessa förslag och därmed ytterligare redogöra för vår politik för att skapa en stark regional tillväxt.

2. Anslag inom utgiftsområde 19 (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD) och Johan Nissinen (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn som betraktar värdekonservatism och upprätthållandet av en solidarisk välfärdsmodell som de viktigaste verktygen i byggandet av det goda samhället. Partiets övergripande mål är att formera en demokratisk, politisk rörelse som slår vakt om den gemensamma nationella identitet som har utgjort grunden för framväxten av välfärdsstaten och vårt lands fredliga och demokratiska utveckling.

Liksom övriga sverigedemokrater förordar vi ett försiktigt framåtskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande. Vi och partiet eftersträvar ett demokratiskt, jämställt och miljövänligt samhälle där alla medborgare skyddas av, och är lika inför, lagen. Genom att kombinera frihet och trygghet, individualism och gemenskap hoppas vi kunna skapa ett folkhem som i så hög grad som möjligt är präglad av trygghet, välstånd, demokrati och en stark inre solidaritet. Sverigedemokraterna står fritt från såväl socialismens som liberalismens ekonomiska teorier och kan därför inta ett pragmatiskt och verklighetsanpassat förhållningssätt i ekonomiska frågor. Förutsatt att det kan gagna Sverige och dess medborgare är vi öppna för samtal, diskussioner och samarbeten med alla andra partier.

I Sverigedemokraternas budgetmotion 2015/1:761 stakar vi ut våra viktigaste visioner för de kommande åren. Vi visar att det inte måste finnas någon motsättning mellan ekonomisk tillväxt och sysselsättning å den ena sidan och allmän välfärd, trygghet och socialt ansvarstagande å den andra sidan. Rent statsfinansiellt är Sveriges ekonomiska utgångsläge relativt gott. Däremot biter sig arbetslösheten alltför fast vid oroväckande höga nivåer. Vår och partiets avsikt är att skapa förutsättningar för Sveriges befintliga arbetskraft att möta den efterfrågan som finns på arbetsmarknaden.

Sverigedemokraterna ställer sig otvetydigt bakom de finanspolitiska hörnstenarna om överskottsmål för den offentliga sektorn, utgiftstak samt krav på kommuner och landsting om en god ekonomisk hushållning.

Sverigedemokraterna föreslår ingen annan anslagsfördelning än regeringen för utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Vår principiella uppfattning om den

regionala tillväxtpolitiken skiljer sig dock åt från regeringens på flera punkter och vi har därför valt att avstå från att delta i beslutet om anslag inom utgiftsområde 19. När det gäller anslaget 1:2 Transportbidrag vill vi emellertid anföra följande. Bidraget har under vissa år haft ett större anslag än vad som har behövts för att täcka de ansökningar som har inkommit. Det finns dock, enligt Tillväxtverkets handläggare, olika delförklaringar till att allt färre söker detta bidrag. Det beror t.ex. på att företag flyttar eller lägger ned men också på att företag inte är medvetna om att de kan ansöka om stöd. I den mån företag inom stödområdet flyttar söderut inom Sverige anser vi att det är en tydlig indikation på att transportbidraget inte fullt ut fyller sitt syfte och därmed kan betraktas som för lågt. Vi har dock i årets budgetmotion valt att inte föreslå ett förhöjt anslag då vår uppfattning är att det finns ett behov av att se över ersättningsnivåerna, men även Tillväxtverkets marknadsföring av möjligheterna att få bidraget. Därför har vi i stället lagt ett förslag om ett tillkännagivande med den inriktningen i motion 2015/16:2351 (SD) som kommer att behandlas senare under riksmötet.

Nedan vill vi avslutningsvis kortfattat redogöra för vår principiella uppfattning i övrigt när det gäller den regionala tillväxtpolitikens inriktning.

Vi, och Sverigedemokraterna, ser positivt på landsbygdens möjligheter. Samtidigt går det inte att blunda för de stora utmaningar som finns, inte minst vad gäller avfolkning och ofrivillig urbanisering. Ungefär 1,4 miljoner svenskar bor och verkar på olika sätt på landsbygden. Dessa personer möjliggör en stark handelsbalans genom sitt värv inom t.ex. skogs-, gruv- och metallindustrin. En god infrastruktur vad gäller såväl fysiska transporter som internet är en viktig förutsättning för regional tillväxt. Vidare menar vi att en växande turism skulle ha en positiv effekt på sysselsättningen på landsbygden och främja en inflyttning till och motverka en avfolkning av landsbygden. Sysselsättningstillväxten inom turismsektorn uppgick till 24 procent mellan 2000 och 2010, samtidigt som den generella sysselsättningen växte med endast 5 procent.

Sverigedemokraterna anser att staten bör ha en aktiv roll vad gäller att skapa förutsättningar för regional tillväxt. Det kan finnas ett ömsesidigt positivt samspel mellan det offentliga och det privata, och utmaningen ligger inte i att fördela en kaka utan i att få den att bli större. Sverigedemokraterna anser att skapandet av en uthållig, bärkraftig och miljövänlig tillväxt fordrar teknologiska landvinningar. Olika styrmedel såsom regleringar, skatter och subventioner kan mildra vissa problem på kort sikt, men kan inte lösa de stora utmaningarna på längre sikt.

Vår målsättning är att skapa förutsättningar dels för en kraftig men hållbar tillväxt för företag, dels för medborgare att bo och verka i landets alla regioner. För att förverkliga visionen om att hela Sverige ska leva presenterar vi i motion 2015/16:2351 (SD) en rad förslag inom olika områden, t.ex. infrastruktur, service, kommunikationer och kapitalförsörjning. Vid en framtida beredning av dessa förslag får vi och övriga sverigedemokrater i riksdagen anledning att återkomma till och precisera vår politik för regional tillväxt.

3. Anslag inom utgiftsområde 19 (C)

Helena Lindahl (C) anför:

Centerpartiets vision är att Sverige ska bli ett av världens mest framgångsrika länder ekonomiskt, med möjligheter för alla att arbeta och utvecklas. Förutsättningarna för detta är ett näringsliv i frontlinjen för internationell konkurrenskraft och innovation och en bred bas av småföretag som tillåts utvecklas och växa i hela landet. Jag och Centerpartiet vill att Sverige ska vara ett föredöme på miljöområdet och genom konkreta styrmedel visa att ekonomisk tillväxt, innovation och entreprenörskap går hand i hand med minskade utsläpp och gifter samt med ekologisk balans. Genom vår politik vill vi skapa välfärd och trygghet för alla i hela landet, dels genom ett ökat välståndsskapande som medger mer resurser till skola, vård och omsorg, dels genom att dessa resurser används bättre.

Under åren med alliansregeringen lades grunden till stabila statsfinanser. Viktiga steg togs för att lätta skattebördan och minska regleringarna. Över 300 000 nya arbetstillfällen skapades, och utanförskapet minskade med drygt 200 000 personer, samtidigt som den gröna omställningen accelererade. När den nu sju år långa internationella finanskrisen äntligen är till ända måste Sverige ta nästa steg för att skapa maximalt med jobb, inte minst med anledning av den pågående flyktingsituationen men också för att stimulera den globala återhämtningen.

Tyvärr är den svenska regeringen på väg i motsatt riktning. Stora skattechöjningar på jobb och regleringar av växande företag riskerar att bryta återhämtningen och kommer att drabba tiotusentals arbetstillfällen. De mest utsatta grupperna på arbetsmarknaden är de som drabbas hårdast. Sverige behöver en förnyad ekonomisk politik.

Centerpartiet har i budgetmotion 2015/16:3223 föreslagit ett alternativ till regeringens budgetproposition. I motionen föreslås stora och viktiga strukturreformerna på arbetsmarknaden och bostadsmarknaden, omläggningar av skatten på arbete och företagets villkor samt en kraftfull grön skatteväxling där sänkt skatt på arbete finansieras genom att förorenaren betalar för utsläpp. Målet är att frigöra alla de krafter som finns runt omkring i vårt land, så att nya initiativ och idéer belönas i stället för att bestraffas.

Riksdagen väntas vid första steget av budgetprocessen emellertid ställa sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Eftersom riksdagen väntas ge budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag och Centerpartiet önskar avstår jag från att delta i beslutet om anslagens fördelning.

Centerpartiets budgetförslag måste betraktas som en helhet där delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Jag vidhåller emellertid uppfattningen att ramen för utgiftsområde 19 borde ha utökats i förhållande till regeringens förslag, genom att anslaget 1:2 Transportbidrag skulle ha legat kvar på samma nivå som föregående år, dvs. 25 000 000 kronor mer än förslaget i budgetpropositionen för 2016. Detta för att undvika risken att inte fullt ut

kunna kompensera företag i de fyra nordligaste länen för kostnadsnackdelar bl.a. till följd av höjda skatter på drivmedel som slår särskilt hårt i detta område med långa transportavstånd för varor och tjänster.

Jag vill i detta sammanhang också i det följande redogöra för Centerpartiets politik för att utveckla hela landet.

Centerpartiet vill skapa världens modernaste landsbygd och världens grönaste städer. I en modern ekonomi måste människor kunna röra sig mellan olika miljöer och situationer. I Centerpartiets Sverige behöver hela landet bidra. Det råder därmed inte någon konflikt mellan stad och landsbygd. Alla ska kunna leva och förverkliga sina drömmar oavsett var i landet man bor. Jag, och Centerpartiet, anser att grunden till utveckling i hela landet är goda villkor för de små och medelstora företagen som skapar jobb. En välfungerande infrastruktur och fler bostäder behövs i såväl mindre som större städer, orter och byar. Utan möjlighet till arbetspendling och godstransporter stannar jobbmotorn i Sverige.

Oavsett var i landet man lever ska man ha likvärdiga möjligheter att bosätta sig, arbeta och driva företag. Likvärdiga möjligheter innebär också tillgång till en bra skola, mobiltelefoni och bredband, drivmedel, livsmedel, offentlig service, kommunikationer, kultur och natur. Likvärdiga möjligheter i hela landet innebär emellertid inte per automatik likformighet. Samma utmaning kan lösas på olika sätt i olika delar av landet. En närodlad politik, där beslut fattas så nära människor som möjligt möjliggör en sådan utveckling.

I Centerpartiets motion 2015/16:2369 presenterar vi ett stort antal förslag till riksdagen på flera olika politikområden som alla syftar till att uppnå målet att utveckla hela landet. Dessa förslag kommer att beredas under innevarande riksmöte, och jag och övriga centerpartister i riksdagen kommer då att få möjlighet att återkomma mer i detalj till Centerpartiets olika förslag för att skapa en ökad regional tillväxt i hela landet.

4. Anslag inom utgiftsområde 19 (L)

Maria Weimer (L) anför:

Sverige står starkt efter åtta år med ett styre av Alliansen. De offentliga finanserna är i ordning, sysselsättningen växer och vi står inför en stundande högkonjunktur.

Samtidigt präglas omvärlden av stora nedåtrisker. Krigen i Syrien och Ukraina och en osäker makroekonomisk miljö skapar otrygghet för både människor och den framtida ekonomiska utvecklingen. Kostnaderna för sjuk-skrivningar ökar, och nu i ännu högre grad än när budgetpropositionen överlämnades till riksdagen eskalerar kostnaderna som följer av migrationsströmmarna till Sverige. Jag, och Liberalerna, är fast förvissade om att visa solidaritet i den största flyktingkatastrofen sedan andra världskriget, vilket understryker behovet av att vårda de offentliga finanserna.

Budgetmotion 2015/16:3244 (FP) är därför stram, och innehåller förslag om ett lägre utgiftstak och ett högre finansiellt sparande än regeringens förslag.

På flertalet utgiftsområden är kostnaderna lägre än de regeringen föreslår. Genom att särskilt avvisa stora utgiftsökningar inom arbetsmarknadspolitiken och bostadspolitiken, samtidigt som miljöskatterna höjs, skapar Liberalerna utrymme för en budget som prioriterar jobben, kunskapen i skolan och försvaret av Sverige.

Den 25 november förväntas riksdagen besluta om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster för 2016 enligt regeringens förslag (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FiU1). Riksdagen väntas därmed genom rambeslutet avvisa förslagen till inkomstberäkning och fördelning av utgifter per anslagsområde i budgetmotion 2015/16:3244 (FP). Därmed tar Sverige nu en annan väg än den Liberalerna vill se. Sverige kommer att tappa i jobb, kunskap och försvarsförmåga.

Mitt partis budgetförslag är att betrakta som en helhet. På majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens väntade beslut med det förslag till ram som jag och Liberalerna förespråkar. Jag och övriga inom Liberalerna ser ett värde i att budgeten och budgetprocessen hålls samman. Även enskilda och på kort sikt motiverade utbrytningar riskerar att på långt sikt försvaga budgetprocessen och effektiviteten i finanspolitiken.

Jag väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen till anslag inom utgiftsområde 19. I det följande redovisar jag i stället Liberalernas syn på den regionala tillväxtpolitikens inriktning.

Globaliseringen leder till förändringar som får olika genomslag i olika delar av Sverige. Samhällen förändras. Urbaniseringen bygger i grunden på människors fria val, något som jag och Liberalerna försvarar. Samtidigt finns utmaningar med skillnader mellan å ena sidan städer med en stark växande privat tjänstesektor och å andra sidan områden med en hög sårbarhet och lokala utmaningar i form av t.ex. en enskild eller ett fåtal industriella arbetsgivare. I kommuner där varsel och avfolkning är vardag blir konsekvensen en åldrande befolkning med ett minskat skatteunderlag.

Utgångspunkten för mig som liberal är värnandet om människors makt över sin egen situation och möjlighet att skapa sin egen framtid. En liberal landsbygdspolitik strävar efter att skapa förutsättningar för dem som vill bo och arbeta på landsbygden eller i en mindre tätort att göra det. De unika förutsättningarna för individers utvecklingskraft och företags konkurrenskraft som finns i olika delar av landet måste tas till vara. För att möjliggöra service på landsbygden behövs flexibla lösningar och samarbeten mellan olika aktörer samt ett visst statligt stöd.

Grunden för Sveriges välstånd är och förblir företagande och ekonomisk utveckling. Liberalerna vill ge människor och företag över hela landet möjlighet att växa och utvecklas. På så sätt tas hela Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter till vara. Sverige behöver en företagsvänlig politik och det uppnås inte genom höjda skatter på jobb och företagande. I stället behövs regelförenklingar och ett företagsvänligt klimat.

Fungerande kommunikationer är viktiga för jobb och hållbar tillväxt i hela landet. Därför krävs fortsatta investeringar i järnväg, väg och annan infrastruktur. Det finns inget land inom EU som har så långt mellan städerna som Sverige. Det gör oss beroende av en väl fungerande flygtrafik, och centrala flygplatser som Bromma flygplats måste därför finnas kvar. Vidare behöver resebidraget göras mer generöst där kollektivtrafiken är mindre väl utbyggd och stramas åt där möjligheten att använda kollektivtrafiken är större. Liberalerna motsätter sig införandet av en s.k. kilometerskatt som kommer att innebära avsevärt dyrare transporter och därmed sämre konkurrensvillkor. Det påverkar industrin, företagen och jobben negativt och hämmar den regionala tillväxten.

Sverige ska ha en bredbandsuppkoppling i världsklass. Bredbandet är i dag en lika viktig del i infrastrukturen som el- och vägnätet. En god uppkoppling är viktigt för såväl privatpersoner som företag och oerhört viktigt för regional tillväxt. Glesbygden måste få bättre it-kapacitet, och statens huvudsakliga uppgift bör vara att skapa förutsättningar genom att undanröja hinder för utvecklingen, men även att stötta där lönsamheten för utbyggnad är bristfällig.

Några av de förslag som har nämnts ovan och andra förslag som mitt parti har lagt fram för att nå en ökad regional tillväxt kommer att behandlas senare av riksdagen. Vid dessa tillfällen får jag och mina partikamrater inom andra utskott möjlighet att återkomma till och precisera Liberalernas politik på området.

5. Anslag inom utgiftsområde 19 (KD)

Penilla Gunther (KD) anför:

För ökad gemenskap och framtidstro vill Kristdemokraterna ha en politik som skapar förutsättningar för människor att bygga goda relationer och känna trygghet och som underlättar för människor att gå från utanförskap till arbete. Jag och Kristdemokraterna vill skapa förutsättningar för en god tillväxt och ett företagsklimat som står sig väl i den globala konkurrensen. Att stärka familjernas självbestämmande och det civila samhällets ställning skapar en grund för fungerande mellanmänniskliga relationer. Genom en välfungerande ekonomisk politik går det också att satsa resurser på välfärd, vilket ökar tryggheten. Och med genomtänkta reformer kring arbetsmarknaden och i skattepolitiken går det att förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap.

Nya jobb skapas inte av politiska ovanifrånlösningar – de skapas i växande och lönsamma företag. Den rödgröna regeringen tror att de kan nå Europas lägsta arbetslöshet och klara integrationsutmaningen med massiva skattehöjningar på arbete och företagande. Kristdemokraternas inriktning är den motsatta: en inriktning som innebär sänkta trösklar in på arbetsmarknaden och förbättrade förutsättningar för företagande. Det är också av stor vikt att den ekonomiska politiken utformas på ett sådant sätt att resurserna används effektivt för att skapa trygghet för dem som befinner sig i utsatta situationer.

Tillväxten måste komma alla till del. Valfärden måste utvecklas genom fortsatt valfrihet, tydligt kvalitetsarbete och effektivt användande av resurser.

Riksdagen väntas genom sitt beslut den 25 november 2015 fastställa att de samlade utgifterna för utgiftsområde 19 Regional tillväxt inte får överstiga 3 255 721 000 kronor 2016 (bet. 2015/16:FiU1). Som tidigare framgått är utgångspunkten i detta ärende att ramen är fastställd. Kristdemokraternas förslag på utgiftsområdet överstiger den nivå som regeringen och finansutskottet föreslagit och kan således formellt inte tillstyrkas. Jag står dock fast vid uppfattningen att anslagen inom utgiftsområde 19 borde ha utformats i enlighet med förslaget i Kristdemokraternas motion 2015/16:3147. Kristdemokraternas budgetalternativ bör ses som en helhet. Jag väljer därför att avstå från att delta i beslutet om anslag och redovisar i stället i detta särskilda yttrande Kristdemokraternas principiella syn på den regionala tillväxtpolitiken och partiets förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Kristdemokraternas vision är att hela Sverige ska leva. Såväl människor som företag över hela landet ska ges goda förutsättningar att växa och utvecklas. Sveriges hållbara tillväxt är beroende av både näringslivets villkor och de miljöer människor bor och verkar i. Konkurrenskraftiga företag, goda kommunikationer, attraktiva livs- och boendemöjligheter och tillgång till offentlig och kommersiell service är avgörande för regioner och kommuners utvecklingsmöjligheter.

Kristdemokraternas regionalpolitik syftar till att människor, oavsett var i landet de bor, kan ta del av samhällets grundläggande sociala rättigheter och ges rimliga förutsättningar att försörja sig och utveckla sin omgivning. De generella insatserna på nationell nivå för jobb, utbildning, infrastruktur och förbättrat företagsklimat behöver kombineras med regionala tillväxtinsatser.

Goda förutsättningar för näringslivet är väsentligt för en levande gles- och landsbygd. Det räcker inte med förändringar enbart på arbetsmarknadsområdet för att minska arbetslösheten. Näringslivspolitikerna måste ge stabila, goda och förenklade villkor för fler och växande företag. Det privata näringslivet har varit, är och kommer alltid att vara ryggraden för Sveriges välfärd. Med regeringens skattehöjarpolitik riskerar dock människors företagsambitioner att gå om intet. I stället för att lägga grunden till fler jobb nedmonterar regeringen viktiga reformer för jobb och företagande som Kristdemokraterna och övriga allianspartier påbörjat. För att företagande på landsbygden ska överleva långsiktigt behöver hela landsbygdens struktur värnas och möjligheter till boende, kommunikationer, trygghet, service, fritid och allt annat som skapar en levande bygd utvecklas. Landsbygdens perspektiv måste finnas med i allt beslutsfattande.

På lands- och glesbygden finns stora utvecklingsmöjligheter, inte minst inom den snabbväxande besöksnäringen och upplevelseindustrin men också inom produktionen av förnybar energi och miljöteknik, småskalig produktion av livsmedel, utveckling av hållbara vattenbruk eller inom skogsnäringen för att ge några exempel. Men utmaningarna för Sveriges lands- och glesbygger

är stora, och skiljer sig också delvis åt. Kristdemokraterna vill vända den negativa utvecklingen som lands- och glesbygden befinner sig i genom en landsbygdspolitik som syftar till att ge landsbygden goda förutsättningar för utveckling, främja ett starkt civilsamhälle, bidra till att forma ett gott förvaltar-
skap, förbättra kommunikationerna, underlätta företagandet och ta bort regel-
verk som missgynnar gles- och landsbygd.

Med rätt resurser kan gles- och landsbygden spela en nyckelroll i mottag-
andet av flyktingar från krig och katastrofer. I glesbygden råder inte samma
bostadsbrist som i städerna, och många kommuner kämpar mot utflyttning
snarare än överbefolkning. Jag, och Kristdemokraterna, tror på människans
inneboende kraft och vet att det civila samhället och mötet mellan människor
är avgörande komponenter för en lyckad integration. För att hela Sverige ska
kunna bidra på ett positivt sätt i flyktingmottagandet krävs dock tillgång till en
grundläggande offentlig och kommersiell servicenivå runt om i hela landet.
Samhällets olika funktioner behöver finnas tillgängliga också i gles- och lands-
bygdskommuner. I vissa glesbygder är dock förutsättningarna begränsade för
att kommersiella aktörer ska kunna bidra till och skapa en god tillgång till
kommersiell service. Kristdemokraterna föreslår därför en ökning av stödet till
kommersiell service på landsbygden med 40 miljoner kronor per år 2016–
2019. Detta innebär 4 miljoner kronor mer per år 2016–2019 än regeringens
satsning på kommersiell service inom anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder.

I motion 2015/16:3147 (KD) presenteras ett stort antal förslag som på olika
sätt bidrar till utvecklingen att skapa livskraftiga regioner i hela landet. Jag,
och övriga kristdemokrater i riksdagen, kommer då dessa behandlas att få
möjlighet att återkomma mer i detalj till Kristdemokraternas politik för regio-
nal tillväxt.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:1 Budgetproposition för 2016 utgiftsområde 19:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 993 000 000 kronor 2017–2023 (avsnitt 2.7.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:4 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 000 kronor 2017–2023 (avsnitt 2.7.3).
3. Riksdagen anvisar för budgetåret 2016 ramanslagen under utgiftsområde 19 Regional tillväxt enligt följande uppställning. [Här avses anslagstabellen på s. 7 i prop. 2015/16:1 utg.omr.19.]

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:1934 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka stödet till kommersiell service på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3147 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka stödet till kommersiell service på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3156 av Anders Ahlgren m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2015/16:3201 av Maria Weimer m.fl. (FP):

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen				
		M	SD	C	FP	KD
1:1 Regionala tillväxtåtgärder	1 517 637					+4 000
1:2 Transportbidrag	375 864		+25 000			
1:4 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	1 362 220					
Summa för utgiftsområdet	3 255 721	±0	±0 +25 000	±0	+4 000	±0 +4 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2016 inom
utgiftsområde 19 Regional tillväxt*Tusental kronor*

Anslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Regionala tillväxtåtgärder	±0	1 517 637
1:2 Transportbidrag	±0	375 864
1:4 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	±0	1 362 220
Summa för utgiftsområdet	±0	3 255 721